

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Bozzay Gyöngyi által képviselt **felperesnek**, dr. Papp Géza ügyvéd **I.r. alperes** dr. Mikó Katalin ügyvéd által képviselt **II.r. alperes** ellen **kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása** iránt a Fővárosi Bíróság előtt 35.G.40.757/2005. szám alatt indult és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.530/2009/6. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. június 8-án megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.530/2009/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I.r. alperesnek 400.000 (Négyszázezer) Ft felülvizsgálati perköltséget. A II.r. alperes maga viseli saját felmerült felülvizsgálati perköltségét.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperest 2000. május 18-án az alperesek alapították, és az alperesek voltak a felperes önálló cégjegyzésre jogosult ügyvezetői is. Az I.r. alperes - visszahívása folytán - 2002. március 6-tól már nem volt ügyvezetője a felperesnek, a II.r. alperes tagsági jogviszonya és ügyvezetői megbízatása pedig jelen per folyamatbanléte alatt, 2007. május 21-én szűnt meg. A 3 millió Ft törzstőkével alapított felperesi kft-ben az I.r. alperes 100.000 Ft értékű, a II.r. alperes pedig 2.900.000 Ft értékű törzsbetéttel rendelkezett.

A felperes keresetében előadottak szerint a felperes 2002. szeptemberében, az I.r. alperes által átadott iratokból szerzett tudomást arról, hogy az I.r. alperes, mint kölcsönadó és a I.r. alperes által képviselt felperes, mint kölcsönvevő között 2000. november 27-én, 2001. április 3-án, 2001. augusztus 9-én, 2001. szeptember 21-én és 2001. október 1-én írásbeli kölcsönszerződések megkötésére került sor, mely kölcsönszerződések szerint az I.r. alperes 2000. november 27-én 2002. november 27-i lejárat

25.700.000 Ft összegű kölcsönt, 2001. folyamán pedig 2001. december 31-i lejáráttal - a kölcsönszerződések megkötésének sorrendjében - 3.000.000 Ft, 500.000 Ft, 100.000 Ft, majd 300.000 Ft összegű kölcsönt folyósított felperesnek. A felperes azt nem vitatta, hogy az I.r. alperes, illetve élettársa a felperes pénztárába 2000. november 27-én 25.700.000 Ft-ot, 2001. április 3-án 3.000.000 Ft-ot, 2001. szeptember 21-én 100.000 Ft-ot, 2001. október 1-én pedig 215.000 Ft-ot, azaz összesen 29.015.000 Ft-ot befizetett, dr. T. Zs. ügyvédnek pedig - aki a felperes számára is végzett ügyvédi tevékenységet - 2001. augusztus 9-én 500.000 Ft-ot adott át, álláspontja szerint azonban kölcsön címén az I.r. alperes nem teljesített a felperesnek. Valójában a II.r. alperes nyújtott kölcsönt az ingatlanforgalmazással foglalkozó felperesnek annak érdekében, hogy a felperes megvásárolhasson egy s.-i ingatlancsoportot. 2000. június 5-én 396.000 USD-t emiatt utalt át a felperes számlájára, majd ugyancsak a felperesnek nyújtott kölcsönként utalt át 2000. június 5-én 104.000 USD-t, és 2001. február 28-án 33.000 USD-t is az I.r. alperes és élettársa közös bankszámlájára. Az alperesek ugyanis abban állapodtak meg, hogy ezen összegeket az I.r. alperes a felperes érdekében felhasználhatja az ingatlanvásárlással összefüggő további kiadások, költségek fedezésére. Az I.r. alperes nem saját pénzét, hanem a II.r. alperes részéről átutalt összesen 137.000 USD-t fizette be részletekben a felperes pénztárába, azt a látszatot keltve, hogy kölcsönt nyújt a felperesnek, holott az I.r. alperes valójában a felperes számára ténylegesen kölcsönt nyújtó II.r. alperes megbízottjaként járt el. A felperes arra is hivatkozott, hogy a kölcsönszerződések antidatált szerződések voltak, és azok a felperes hozzájárulásának hiányában az 1997. évi CXIV. törvény (1997. évi Gt.) 150. § (2) bekezdés j) pontjába ütköztek.

Fenti tényállás alapján a felperes végleges keresetében annak megállapítását kérte, hogy a felperes és az I.r. alperes között kölcsönszerződések megkötésére nem került sor, közöttük elszámolási kötelezettség nem keletkezett, az I.r. alperes a II.r. alperes képviselőjeként bocsátott pénzösszegeket a felperes rendelkezésére. A II.r. alperessel szemben kérte annak megállapítását, hogy a felperes és a II.r. alperes között szóbeli kölcsönszerződés megkötésére került sor, ennek alapján a II.r. alperes kölcsönként bocsátotta a felperes rendelkezésére a s.-i ingatlan-együttes megvásárlásához szükséges vételárat, melyet II.r. alperes képviselőjeként eljáró I.r. alperes adott át a felperesnek, elszámolási kötelezettség pedig a felperes és a II.r. alperes között áll fenn.

Az I.r. alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy élettársával közös bankszámlájára az I.r. alperes összesen 137.000 USD-t átutalt, de álláspontja szerint erre az alperesek közötti, a felperes személyétől független jogviszony alapján került sor. Az

I.r. alperes állítása szerint a perbeli kölcsönszerződésekben írtak szerint saját pénzét bocsátotta kölcsönként a felperes rendelkezésére, nem a II.r. alperes megbízásából járt el, a befizetéskor nem a II.r. alperes által átutalt 137.000 USD-t használta fel. Elismerte, hogy a felperes taggyűlésének jóváhagyása hiányában az általa megkötött kölcsönszerződések érvényesen nem jöttek létre. Erre tekintettel előterjesztett viszontkeresetében elsődlegesen a Ptk. 215. § (3) bekezdése és 237. § (1) bekezdése alapján a kölcsönszerződésekben megjelölt összesen 29.600.000 Ft és annak kamatai tekintetében kérte a felperes marasztalását. Másodlagosan ugyanezen összeg megfizetésére a Ptk. 361. § alapján kérte kötelezni a felperest.

A II.r. alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A felperest 25.700.000 Ft és ennek 2003. január 3-tól járó kamatai megfizetésére kötelezte az I.r. alperes javára, az I.r. alperes ezt meghaladó viszontkeresetét pedig elutasította.

Az első fokú ítélet szerint a felperes jogainak az I.r. alperessel szemben való megóvása érdekében nem volt szükség megállapítási kereset előterjesztésére, mert a felperes a viszontkeresettel szembeni ellenkérelmében is ugyanazon ténybeli és jogi indokokra hivatkozott, mint amelyekre az I.r. alperessel szembeni megállapítási keresetét alapította. A BH. 1985. évi számában 195. sorszám alatt közzétett eseti döntés szerint viszont olyan tényre vonatkozóan, melyre a perben védekezésként hivatkozni lehet, nincs helye - jog megóvása címén - megállapítási kereset, vagy viszontkereset előterjesztésének. A megállapítási kereset előterjesztéséhez szükséges, a Pp. 123. §-ában írt együttes feltételek tehát nem állnak fenn. A II.r. alperessel szemben kért megállapítás nem a felperes jogainak a megóvását, hanem a II.r. alperes vélt, vagy fennálló jogainak a megóvását célozta a felperesnek viszont nincs lehetősége arra, hogy a II.r. alperesnek az I.r. alperessel szemben fennállónak vélt követelését megállapítási keresettel alapozza meg. A felperes ezért a Pp. 123. §-a szerinti keresetet a II.r. alperessel szemben sem terjeszthetett elő.

Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a kölcsönszerződések nem a tényleges keltezésük napján készültek, hanem azokat utólagosan, 2002. májusában készítette el az I.r. alperes. Álláspontja szerint kizárólag e kölcsönszerződésekre és az I.r. alperes befizetéseire figyelemmel nem lehet tényként megállapítani, hogy az I.r. alperes tagi kölcsönt nyújtott volna a felperesnek, így az I.r. alperes csak a Ptk. 361. §-a alapján kérheti a felperes marasztalását.

Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a peres eljárás során beszerzett - az I.r. alperes elleni büntető eljárás során készült - szakértői vélemény szerint az I.r. alperes bankszámláján már azt megelőzően is 311.638 USD volt, mielőtt a II.r. alperes bármilyen összegű átutalást teljesített volna az I.r. alperes részére, így az I.r. alperes számláján ténylegesen rendelkezésre álló összeg forrása lehetett annak a 98.000 USD-nek megfelelő 25.700.000 Ft-nak, melyet az I.r. alperes 2000. XI. 27-én a felperes pénztárába befizetett. Nem bizonyított tehát, hogy az I.r. alperes a II.r. alperes által részére átutalt 137.000 USD-ből fizetett volna a felperesnek. Az elsőfokú bíróság szerint az I.r. alperes követelheti a felperestől a felperes számláján ténylegesen jóváírásra került és bizonyítottan általa megfizetett 25.700.000 Ft visszatérítését, mert ezzel az összeggel a felperes jogalap nélkül gazdagodott. Alaptalanul igényelte viszont a felperes számlájára 2001. október 1-én, 2001. szeptember 21-én és 2001. április 3-án befizetett összesen 3.315.000 Ft visszafizetését, ugyanis ezen összegeket nem az I.r. alperes, hanem annak élettársa, G. D. fizette be a felperes pénztárába és mivel az I.r. alperes nem bizonyította, hogy a teljesítésekre megbízása alapján került volna sor, nem lehet megállapítani, hogy a 3.315.000 Ft-tal a felperes az I.r. alperes rovására gazdagodott volna.

A felperes fellebbezése és a II. r. alperes csatlakozó fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az első fokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.

A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság diszkrecionális jogkörét gyakorolta, amikor elutasította a felperesnek és a II.r. alperesnek a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmét. Nem ad alapot az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésére az a fellebbezési előadás sem, hogy O. Gy. tanú a perben - az I.r. alperes perbeli nyilatkozatával ellentétesen - akként nyilatkozott, hogy az I.r. alperes a perben vitatott összegeket a II.r. alperes pénzeként kezelte.

A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság a per érdemét tekintve is helytálló, indokaiban is helyes döntést hozott. A jogorvoslati kérelmek kapcsán kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a felperes megállapítási keresetének megalapozatlanságával kapcsolatban helyesen hivatkozott a BH.1985/195. számú eseti döntésében foglaltakra, megalapozottan döntött a Pp. 123 §-ában írt keresetindítási feltételek fennállásának hiánya miatt a kereset elutasításáról és az I.r. alperes viszontkeresete tárgyában is megalapozott döntést hozott. Helyesen indult ki abból, hogy a felperes és az I.r. alperes közötti kölcsönszerződés érvényesen nem jött létre, ugyanakkor az I.r. alperes 25.700.000 Ft-ot ténylegesen befizetett a felperes pénztárába. A felperesnek kellett volna ezzel szemben bizonyítani, hogy a 25.700.000 Ft-ot az I.r. alperes nem a saját pénzéből fizette meg, hanem a befizetésre a II.r. alperes

pénzéből került sor. A felperesnek ezt az állítását azonban O. Gy. tanúvallomása sem tudta kétségmentesen alátámasztani, a nyomozati iratoknál elfekvő igazságügyi könyvszakértői vélemények alapján pedig azt sem lehet egyértelműen rekonstruálni, hogy mi lett a sorsa a II.r. alperes részéről az I.r. alperes magánszámlájára átutalt 104.000 és 33.000 USD-nek.

Egyetértett ugyanakkor a másodfokú bíróság a felperes fellebbezésben írtakkal annyiban, hogy az adott esetben nem alkalmazhatók a jogalap nélküli gazdagodás szubszidiárius szabályai. Mivel a kölcsönszerződések a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezése hiányában, illetve a taggyűlési jóváhagyás hiánya miatt érvényesen nem jöttek létre, a felperes a Ptk. 237. § (1) bekezdése alapján kötelezhető a 25.700.000 Ft és kamatai visszafizetésére.

A felperes felülvizsgálati kérelmében kérte, hogy a bíróság a BH.1985/195. számú eseti döntésétől való eltérés érdekében kezdeményezze jogegységi eljárás lefolytatását és annak befejezéséig a felülvizsgálati eljárást függessze fel. A per érdemét tekintve a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az eljárt bíróságok új eljárás lefolytatására, új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Pp. 2. § (1) bekezdésébe, 4. § (2) bekezdésébe, 174. §-ának (4) bekezdésébe, 123. §-ába és 221. § (1) bekezdésébe, továbbá az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe ütközik. Felülvizsgálati kérelmét az alábbiakkal indokolta:

Valóban indokolt annak kimondása, hogy egy akár marasztalásra, akár megállapításra irányuló már megindult perben az alperes ne terjesszen elő olyan tényre vonatkozóan megállapítási viszontkeresetet, amelyre védekezésésként is hivatkozhat, de a Pp. 123. §-a nem értelmezhető úgy, hogy önmagában nincs helye megállapítási kereset előterjesztésének olyan tényre vonatkozólag, amelyre az ellenérdekű fél által előterjesztett viszontkeresettel szemben (vagy az ellenérdekű fél által esetleg indítandó külön perben) védekezésésként hivatkozni lehet. Az ilyen jogértelmezés ugyanis nemcsak az Alkotmánynak és a Pp. 2. § (1) bekezdésében írtaknak nem felel meg, de a Római Egyezmény 6. cikkébe, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezség okmányának 14. cikkébe is ütközik. Indokolt ezért a BH.1985/195. számában közzétett eseti döntés akkénti módosítása, hogy „olyan tényre vonatkozóan, amelyre a konkrét perben védekezésésként hivatkozni lehet, nincs helye jog megóvása címén megállapítási viszontkereset előterjesztésének”. Az eljárt bíróságok tévesen alkalmazták a Pp. 123 §-át. Az I.r. alperes a felperest a kölcsönszerződések alapján teljesítésre hívta fel, kilátásba helyezve a felszámolási eljárás kezdeményezését és a felszámolási eljárásban - ami nemperes eljárás - a felperes már eredményesen nem hivatkozhatott volna a kölcsönszerződések érvénytelenségére, a közte és az I.r. alperes közötti elszámolási

jogviszony hiányára. Teljesítést sem követelhetett a II.r. alperestől, mert az I.r. alperes a felperes pénztárába befizette a II.r. alperes pénzét. A felperes a perben már csatolt 8/2006.(május 16.) számú taggyűlési határozatával elismerte, hogy valójában a II.r. alperes folyósított részére tagi hitelt. Jogainak megóvása érdekében mindkét alperessel szemben indokolt volt a megállapítási kereset benyújtása, jogos érdeke fűződött ugyanis a felperesnek ahhoz, hogy tisztázódjon a „felperesi társaságba befizetett pénzösszeg jogosultjának kiléte”. A Ptk. 340. § (1) bekezdése és a PK.36. számú állásfoglalás szerinti kárelhárítási kötelezettség teljesítése érdekében is szükség volt arra, hogy a felperes – még mielőtt az I.r. alperes eredeti állapot helyreállítása címén, illetve a II.r. alperes a tartozáselismerés alapján fellépne vele szemben – megállapítási keresetet terjesszen elő.

Az eljáró bíróságok egyező álláspontja szerint a perben nem nyert bizonyítást, hogy az I.r. alperes a perbeli összeget a II.r. alperes képviselőjében fizette volna meg a felperesnek. Ez az állítás iratellenes és annak ellentmond nemcsak O.Gy. tanúvallomása, hanem az I.r. alperesnek a büntető eljárás során megtartott 2008. március 28-ai tárgyaláson tett elismerő nyilatkozata és a II.r. alperes elismerése is.

Az eljáró bíróságok álláspontjával szemben jelen per előkérdésének minősül a büntető eljárás kimenetele. Az I.r. alperes ellen a büntető eljárásban emelt egyik vád a sikkasztás büntette volt. A Btk. 317. § (1) bekezdése szerint az követ el sikkasztást, aki a rábízott idegen dolgot eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik. A perben eljáró bíróságok a rábízás megtörténtét, azaz az alperesek közötti képviselői jogviszonyt nem találták fennállónak és ezzel lényegében azt állapították meg, hogy az I.r. alperes nem követte el a sikkasztás bűncselekményét. Ha viszont a büntető eljárásban a rábízás tényét, azaz a sikkasztás elkövetését megállapítaná a bíróság, akkor ez perújítási oknak minősülne, az pedig összeegyeztethetetlen a jogbiztonsággal, hogy a bíróságok a tárgyalás felfüggesztésének elmulasztásával maguk alapozzanak meg egy későbbi perújítást. Az eljáró bíróságok tehát a mérlegelés körébe vont adatok értékelésénél nyilvánvalóan hibás következtetésre jutottak. A Pp. 123. §-ának téves értelmezése miatt a tényállást kellő mértékben nem tárták fel, és nem tettek eleget teljes mértékben indoklási kötelezettségüknek.

O. Gy. tanú a per során úgy nyilatkozott, hogy az I.r. alperes a pénzeket a II.r. alperes pénzeként kezelte és tartotta számon, ugyanakkor ugyanezen a tárgyaláson az I.r. alperes ezzel ellentétesen nyilatkozott. Emiatt a bíróságnak szembesítést kellett volna elrendelnie, és ennek elmulasztása is jogszabálysértésnek minősült.

Az I.r. alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, míg a II.r. alperes akként nyilatkozott, hogy egyetért a felülvizsgálati kérelemben

előadottakkal, nyomatékkal hangsúlyozta az eljárás felfüggesztésének szükségességét.

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, vizsgálhatta és arra a megállapításra jutott, hogy az a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogsabálysértő.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (Bszi) 29. § (1) bekezdésének b)pontja szerint a Legfelsőbb Bíróság tanácsának jogegységi eljárást kell kezdeményeznie akkor, ha jogkérdésben el kíván térni a Legfelsőbb Bíróság másik ítélkező tanácsának határozatától. A perbeli esetben azonban az eltérés szükségessége a következők miatt nem merülhetett fel:

A BH-ban 1985/195. szám alatt közzétett jogeset tényállása szerint a megrendelő, mint felperes kötbér megfizetésére irányuló keresetet terjesztett elő egy épület kivitelezője, mint alperes ellen, az alperes pedig viszontkeresetet terjesztett elő a felperessel szemben az átadás-átvételi eljárás hatálytalanná nyilvánítása iránt. A közzétett határozat tartalma szerint a jogvita elbírálása során az volt a Legfelsőbb Bíróság álláspontja, hogy nem volt helye az átadás-átvételi eljárás hatálytalanságának megállapítására irányuló viszontkereseti kérelem előterjesztésének, ugyanis mivel a hatálytalanságra az alperes védekezésésként is hivatkozhatott, a megállapításra irányuló viszontkereset előterjesztését nem indokolta az alperes jogainak felperessel szemben való megóvása. A felülvizsgálati kérelemből kitűnően a közzétett határozat tartalmával a felperes is egyetértett, ugyanis maga is azt állította, hogy „olyan tényre vonatkozóan, amelyre a konkrét perben védekezésésként hivatkozni lehet, nincs helye jog megóvása címén megállapítási viszontkereset előterjesztésének”. Tény ugyanakkor, hogy minden BH-ban közzétett jogesethez hozzátartozik a jogeset lényeges tartalmának rövid összefoglalója, ami a jogeset ismertetését bevezeti, mintegy annak „címekeként” kiemeli a meghozott határozat lényegét. Az 1985/195. szám alatti jogeset összefoglalójában az alábbiak szerepelnek: „olyan tényre vonatkozóan, amelyre a konkrét perben védekezésésként hivatkozni lehet, nincs helye - jog megóvása címén - megállapítási kereset, vagy viszontkereset előterjesztésének {Pp. 123. §}”. Annak megállapításánál azonban, hogy milyen álláspontot fogadott el egy adott jogkérdésben a Legfelsőbb Bíróság, az ismertetett jogeset tényleges tartalmát kell irányadónak tekinteni. A határozat tényleges tartalma és nem a szerkesztő bizottság által elkészített összefoglalója alapján kell megítélni azt, hogy a Legfelsőbb Bíróság tanácsa el kíván-e térni a közzétett határozatban kifejtettektől, és ezzel összefüggésben kezdeményezi-e a jogegységi eljárás lefolytatását. A perbeli esetben a hivatkozott BH-ban közzétett határozat tényleges tartalma alapján az eltérés szükségessége nem merülhetett fel, mert - szemben a közzétett

határozatban írtakkal - a perbeli esetben a felperes terjesztett elő megállapításra irányuló keresetet, míg az I.r. alperes viszontkeresete a felperes marasztalására irányult. A közzétett határozatban írtak tehát jelen felülvizsgálati eljárásban a tényállások eltérő voltára tekintettel nem voltak irányadók.

A kereset lényege szerint a felperes annak megállapítását kérte, hogy nem az I.r. alperessel, hanem az I.r. alperes által képviselt II.r. alperessel kötött kölcsönszerződéseket, a kölcsön összegét nem az I.r. alperes, hanem a II.r. alperes bocsátotta a rendelkezésére és ebből következően nem az I.r. alperessel, hanem a II.r. alperessel kell elszámolnia. A megállapításra irányuló kereset előterjesztésének két konjuktív jogszabályi feltétele van, egyrészt az, hogy a megállapítást a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása indokolja, másrészt az, hogy a felperes ne követelhesen teljesítést. A felperes a megállapítási keresettel azt kívánta tisztázni, hogy a kölcsönszerződések alapján a számlájára érkezett összeggel az I.r. alperessel, vagy a II.r. alperessel kell-e elszámolnia, és jogainak védelme indokoltá tette, hogy ebben a kérdésben a Pp. 123. §-ának második fordulata alapján előterjesztett keresete alapján a bíróság ítéletben foglaljon állást. A felperes keresetindítását indokolta, hogy az I.r. alperes 2002. december 9-én kelt levelével felszólította 29.600.000 Ft és annak kamatai megfizetésére, holott a felperes meggyőződése szerint nem az I.r. alperes, hanem a II.r. alperes felé állt fenn tartozása. Ebben a helyzetben a felperes jogainak megóvását szolgálta a megállapítási kereset előterjesztése, ugyanis joggal számolhatott azzal, hogy annak elbírálásával tisztázódik a követelés jogosultjának a személye, adott esetben elkerülhetővé válik egy hitelezőnek nem minősülő személy által kezdeményezett felszámolási eljárás a tartozás arra nem jogosult személy részére való megfizetése, vagy a követelés jogosultjának késedelmes kielégítése. Figyelemmel arra, hogy a felperes, mint kötelezett teljesítést nem igényelhetett, a megállapítási kereset előterjesztésének nem volt jogszabályi akadálya.

A per során az I.r. alperes a felperes marasztalására irányuló viszontkeresetet terjesztett elő, melyet az eljáró bíróságok érdemben elbíráltak és annak helyt adó határozatot hoztak. A megállapítási keresettel kapcsolatos álláspontjuktól függetlenül a perben eljáró bíróságok az alperes viszontkeresete folytán arra az egyező álláspontra jutottak, hogy a perben nem nyert bizonyítást, miszerint a 25.700.000 Ft-ot az I.r. alperes a II.r. felperes képviseletében a II.r. alperes és a felperes között létrejött kölcsönszerződés alapján fizette meg a felperesnek, vagyis érdemben vizsgálták - igaz a viszontkereset folytán - a felperesi keresetben írtakat és azt érdemben elbírálták.

Az eljáró bíróságok tényként állapították meg, hogy az I.r. alperes 25.700.000 Ft-ot ténylegesen befizetett a felperes pénztárába és

figyelemmel arra, hogy a befizetés időpontjában az I.r. alperes ezt az összeget jóval meghaladó saját megtakarítással rendelkezett, akkor lehetett volna megállapítani, hogy a befizetés forrása a II.r. alperes által az I.r. alperes részére átutalt összeg volt, ha a felperes ezt a perben bizonyítani tudta volna. A bíróságok a bizonyítékok mérlegelése alapján egyezően jutottak arra a következtetésre, hogy a felperesnek ezt nem sikerült bizonyítania. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint, ez a következtetés nem volt iratellenes, a bizonyítékok nem kirívóan okszerűtlen, vagy nyilvánvalóan logikátlan mérlegelésén alapult, ezért a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nem volt lehetőség. Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy az első fokú eljárás során 2007. október 31-én megtartott tárgyaláson O. Gy. tanú - aki a II.r. alperessel csak a felperes alapításakor találkozott - nem fejtette ki, hogy mire alapítja azt a megjegyzését, hogy az I.r. alperes a perben vitatott pénzüsszeget a II.r. alperes pénzeként tartotta számon, és nemcsak a bíróság, de a tárgyaláson jelenlévő egyetlen fél, illetve jogi képviselő sem tartotta szükségesnek O. Gy. és az I.r. alperes szembesítésének elrendelését. A felülvizsgálati eljárásban a II.r. alperes által csatolt bizonyíték figyelembe vételét a 275. §-ának (1) bekezdése kizárta. Így tehát a felperes I.r. alperes javára történt marasztalása nem volt jogszabálysértő, ahogy a fentiekre tekintettel a felperesi kereset elutasítása sem, hiszen nem volt megállapítható, hogy a II.r. alperes képviseletében fizette meg az I.r. alperes a perbeli 25.700.000 Ft-ot a felperesnek és ily módon az, hogy az elszámolási kötelezettség a felperes és a II.r. alperes között állt fenn.

Egyetért a Legfelsőbb Bíróság az eljáró bíróságokkal abban, hogy az I.r. alperes ellen folyamatban lévő büntető eljárás eredménye jelen pernek nem előkérdése. Az alperes viszontkeresete alapján a bíróságoknak abban a kérdésben kellett állást foglalniuk, hogy az I.r. alperes igényelheti-e eredeti állapot helyreállítása, vagy jogalap nélküli gazdagodás címén a felperes marasztalását. A büntető eljárás jelen perhez annyiban kapcsolódott, hogy az annak során meghozandó jogerős ítélet dönthet abban a kérdésben, hogy az I.r. alperes a II.r. alperes által részére megküldött 137.000 USD felhasználásával kapcsolatban a II.r. alperes sérelmére bűncselekményt követett-e el. A büntető eljárásban a Fővárosi Bíróság 2008. november 10-én ítéletet hozott, az I.r. alperest jelentős értékre, folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetnében, folytatólagosan elkövetett magánokirat hamisítás vétségében és különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetnében kísérletében bűnösnek találta, halmazati büntetésül börtönbüntetésre és közügyektől eltiltásra ítélte, továbbá kötelezte kártérítés címén 27.287.465 Ft, ennek kamatai, valamint le nem rótt illeték megfizetésére a II.r. alperes javára. Ezt azt ítéletet a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezte, és a büntető eljárás jelenleg is folyamatban van. Ebből következően fel

sem merülhet a Pp. 4. § (2) bekezdésének megsértése, mely azt mondja ki, hogy ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni jogi következményei felől polgári perben kell határozni, akkor a bíróság nem állapíthatja meg határozatában, hogy az elítélt a terhére rótt bűncselekményt nem követte el.

Nem sértették meg az eljáró bíróságok a Pp. 152. § (1) bekezdésének első mondatában írtakat sem. A Pp-nek ez a rendelkezése ugyanis nem írja elő a polgári per tárgyalásának felfüggesztését a büntető eljárás jogerős befejezéséig abban az esetben, ha a per eldöntése olyan előzetes kérdés elbírálásától függ, amelynek tárgyában az eljárás büntető bírói hatáskörbe tartozik, csupán lehetővé teszi, hogy a bíróság a per felfüggesztéséről döntsön. Az tény, hogy az eljáró bíróságok nem kívántak élni ezzel a lehetőséggel, de emiatt már csak azért sem lehet a jogerős ítéletet jogszabálysértőnek minősíteni, mert nem igaz az az állítás, hogy a per eldöntésére csak a büntető eljárás eredményének függvényében kerülhetett volna sor. A perben eljáró bíróságok a büntető eljárás folyamatban léte alatt is jogosultak voltak a jelen perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján döntést hozni a felperesi kereset és az alperesi viszontkereset tárgyában. Önmagában az a lehetőség, hogy a büntető eljárás során olyan bizonyítékok is feltárásra kerülhetnek, melyek eltérnek a jelen peres eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékoktól, a polgári peres eljárás felfüggesztését nem teszik szükségessé.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A felperes eredménytelen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, ezért köteles megfizetni az I.r. alperes ügyvédi munkadíj formájában felmerült, ÁFA-val növelt összegű felülvizsgálati perköltségét, míg a felülvizsgálati kérelemmel lényegében egyetértő II.r. alperes javára perköltségek fizetésére nem kötelezhető. A perköltségekről szóló döntés a Pp. 270. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdésén és a 32/2003./VIII.22./ IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdésén alapul.

Budapest, 2010. június 8.

Dr.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
.Lőrincz Györgyné sk.előadó-bíró
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk. bíró

